

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 14CoPr/2/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1216217634
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 08. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Král
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1216217634.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Krála a členov senátu JUDr. Dariny Kriváňovej a JUDr. Aleny Roštárovej v právnej veci žalobcu: E. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. pole XX, P. E., zastúpený: JUDr. Peter Belica, advokát, Konventná 9, Bratislava, IČO: 37927001, proti žalovanému: HOCHTIEF SK, s.r.o., Miletičova 23, Bratislava, IČO: 44298170, o zaplatenie 3.448,20 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava III z 1. októbra 2019 č. k. 45Cpr 12/2019-141, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave napadnuté uznesenie Okresného súdu Bratislava III z 1. októbra 2019 č. k. 45Cpr 12/2019-141 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“) zhora označeným uznesením zastavil konanie s tým, že po právoplatnosti uznesenia vec postúpi Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobca sa podanou žalobou domáhal proti žalovanému zaplatenia sumy 3.448,20 eur spolu s 5,00 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 3.448,20 eur od 10.05.2016 do zaplatenia, titulom náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovného pomeru a náhrady trov konania. Žalobu odôvodnil tým, že na základe pracovnej zmluvy uzatvorenej so zamestnávateľom (žalovaným) dňa 18.12.2008 vykonával pracovnú pozíciu tunelár. Dňa 01.11.2010 o 1:15 hod došlo k pracovnému úrazu pri razení tunela, kedy došlo k náhlemu pádu horniny zo stropu, následnému zasiahnutiu kusom horniny pravého predlaktia žalobcu, ktorý utrpel trieštivú zlomeninu oboch kostí pravého predlaktia, v dôsledku čoho musel byť 4 krát operovaný. Žalobca bol uznaný za invalidného ku dňu 10.09.2012 s mierou poklesu schopnosti samostatne vykonávať zárobkovú činnosť 45%. Podľa lekárskej správy zo dňa 08.12.2014 vypracovanej posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne MUDr. Zdenkou Dragiskou je žalobca naďalej invalidným s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 45%. Žalobca a žalovaný sa dohodli na skončení pracovného pomeru k 31.12.2011, žalobca ako zamestnanec v dôsledku pracovného úrazu nesmie vykonávať doterajšiu prácu. Na základe dohody o vyporiadaní zo dňa 29.04.2013 a dodatku zo dňa 14.06.2013 sa žalovaný zaviazal žalobcovi vyplatiť sumu 4.794,60 eur ako náhradu za bolesť a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, žalovaný v dohode o vyporiadaní uznal svoju zodpovednosť za pracovný úraz. Dňa 16.07.2013 uzavrel žalobca so žalovaným dohodu o čiastočnom urovaní úrazovej renty, na základe ktorej sa zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 3.652,32 eur ako kompenzáciu za úrazovú rentu za obdobie od 10.09.2012 do 09.09.2014, ktorú uhradil dňa 15.08.2013. Súčasťou tejto dohody bol záväzok žalovaného na základe ďalších lekárskejších vyšetrení vyplatiť v budúcnosti ďalšiu časť úrazovej renty. Na základe lekárskej správy zo dňa 08.12.2014 bola žalobcovi i naďalej uznaná miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 45%. Dňa 18.02.2016 žalobca písomne požiadal žalovaného o uzavretie dodatku k dohode o urovaní úrazovej renty, a to za obdobie od 10.09.2014 do 09.09.2016 vo výške 3.448,20 eur, podľa ktorej mal žalobcovi uhradiť sumu 3.448,20 eur ako alikvotnú časť úrazovej renty.

Predmetná suma bola určená podľa § 84, § 89 Zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Žalovaný napriek výzve zo dňa 28.04.2016 žalobcovi neuhradil sumu 3.448,20 eur.

3. Okresný súd Bratislava II uznesením č. k. 7C/171/2016 - 33 zo dňa 06.02.2017 konanie vo veci zastavil, nakoľko predmetný spor nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky. Žalobca sa domáha vyplatenia alikvotnej časti úrazovej renty, súd nemá právomoc rozhodovať o dávkach vyplývajúcich zo sociálneho poistenia v zmysle Zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, táto právomoc bola zverená ústrediu Sociálnej poisťovne, preto súd konanie zastavil a vec postúpil príslušnému orgánu na konanie a rozhodnutie podľa § 10 ods. 1 CSP.

4. Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalobca, namietal, že sa nedomáha zaplattenia dávky od Sociálnej poisťovne, ale nároku vyplývajúceho z ustanovenia § 447 Občianskeho zákonníka. Žalovaný je nesporne zodpovedný žalobcovi za škodu, ujmu na zdraví, teda za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, za náhradu straty na zárobku po skončení práceneschopnosti. Sociálna poisťovňa náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti žalobcovi neuhradila, nakoľko žalovaný neposkytol Sociálnej poisťovni potrebnú súčinnosť a nedoručil formulár E101, ktorú skutočnosť žalovaný uviedol v Dohode o čiastočnom urovnaní úrazovej renty zo dňa 16.07.2013.

5. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 5Co/114/2017 - 56 zo dňa 28.04.2017 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Odvolací súd sa plne stotožnil s názorom súdu prvej inštancie ako aj s odôvodnením napadnutého uznesenia.

6. Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadol dovolaním žalobca. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 5Cdo 120/2017 - 103 zo dňa 28.03.2019 uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 28.04.2017 sp. zn. 5Co/114/2017 a uznesenie Okresného súdu Bratislava II zo 06.02.2017 č. k. 7C/141/2016-33 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie. Uznesenie Okresného súdu Bratislava II z 26.06.2017 č. k. 7C/171/2016-63 zrušil.

7. Dovolací súd dospel k záveru, že predmet sporu v danej veci nie je možné ustáliť. Z obsahu žaloby vyplýva, že žalobca sa voči žalovanému domáha zaplattenia sumy 3.448,20 eur s príslušenstvom, uvedeného nároku sa domáha po skončení pracovného pomeru s poukazom na § 447 Občianskeho zákonníka a Zákona o sociálnom poistení. Z podanej žaloby nie je zrejmé na základe akého titulu teda, či sa domáha a) náhrady škody z pracovného úrazu, a to vo forme náhrady za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti, alebo b) nároku na zaplattenie uvedenej sumy na základe dohody uzavretej so žalovaným, alebo c) náhrady škody, ktorá mu vznikla v dôsledku porušenia povinností žalovaného, vyplývajúcich mu z koordinačných predpisov EÚ, týkajúcich sa vyslaných zamestnancov. Žaloba je v tejto časti rozporná, trpí vadou, keď je zjavný rozpor medzi skutkovým a aj právnym odôvodnením žalobcom podanej žaloby. Dovolací súd bol toho názoru, že z takto podanej žaloby nie je možné ustáliť predmet sporu, preto záver súdov nižšej inštancie o nedostatku právomoci súdu je predčasný. Úlohou súdu prvej inštancie za účelom ustálenia predmetu sporu bolo poučiť žalobcu o vadách žaloby a vyzvať ho, aby ich v určenej lehote odstránil podľa § 129 CSP, ďalší postup súdu prvej inštancie bude závisieť od ustáleného predmetu sporu.

8. Okresný súd Bratislava II uznesením č. k.7C/26/2019-115 zo dňa 07.05.2019 vyzval žalobcu na odstránenie vady žaloby v lehote do 15 dní, v zmysle intencií dovolacieho súdu, ktoré bolo doručené právnenému zástupcovi žalobcu dňa 13.05.2019. V podaní zo dňa 28.05.2019 žalobca špecifikoval predmet sporu v ktorom uviedol, že sa domáha nároku na zaplattenie sumy 3.448,20 eur s príslušenstvom titulom Dohody zo 16.07.2013 o čiastočnom urovnaní úrazovej renty uzavretej medzi žalobcom a žalovaným, v zmysle ktorej vznikol záväzok žalovaného, na základe ďalších lekárskejších vyšetrení vyplatiť žalobcovi v budúcnosti ďalšiu časť úrazovej renty (žalovaný sa zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 3.652,32 eur ako kompenzáciu za úrazovú rentu za obdobie od 10.09.2012 do 09.09.2014, ktorú uhradil žalobcovi dňa 15.08.2013). Na základe lekárskej správy zo dňa 08.12.2014 je žalobca naďalej invalidný pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav, miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 45%. Žalobca požiadal žalovaného písomne dňa 18.02.2016 o uzavretie dodatku k Dohode o urovnaní úrazovej renty a to za obdobie od 10.09.2014 až do 09.09.2016 vo výške 3.448,20 eur na zaplattenie alikvotnej časti úrazovej renty vypočítanej v zmysle platných predpisov.

9. Okresný súd Bratislava II. postúpil vec Okresnému súdu Bratislava III. dňa 02.08.2019, ako súdu kauzálnu príslušnému na prejednanie veci podľa § 23 písm. c) CSP, nakoľko sa jedná o individuálny pracovnoprávny spor, náhradu škody z pracovného úrazu, žaloba bola podaná na súd dňa 08.11.2016 po nadobudnutí účinnosti CSP. O postúpení sporu súd upovedomil strany sporu oznámením zo dňa 10.07.2019 podľa § 43 ods. 1 CSP.

10. Súd prvej inštancie naďalej zotrval na názore, že vec nepatrí do právomoci súdov a preto konanie opätovne zastavil. Vec právne posúdil podľa § 3, § 4, § 9, § 10 ods. 1, 2, § 40, § 161 ods. 1 CSP, § 1, § 2 písm. c), § 8 ods. 1, 4, § 13 ods. 3, § 17 ods. 1, § 18 ods. 1, § 83, § 88 ods. 1, § 89 ods. 1, § 89a, § 109 ods. 1, 2, § 110 ods. 2, § 172 ods. 1, 2, 3, 4, 5 § 177, § 179 ods. 1 písm. a/, e/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

11. Súd prvej inštancie v dôvodoch svojho rozhodnutia poukázal na to, že žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplata sumy 3.448,20 eur s príslušenstvom dôvodiac tým, že ako zamestnanec vykonával pre zamestnávateľa na základe pracovnej zmluvy zo dňa 18.12.2008 pracovnú pozíciu tunelár. Dňa 01.11.2010 o 1:15 hod došlo k pracovnému úrazu, pri ktorom žalobca utrpel trieštivú zlomeninu oboch kostí pravého predlaktia. Žalobca sa dohodol so zamestnávateľom na skončení pracovného pomeru podľa § 60 Zákonníka práce k 31.12.2011 z dôvodu, že žalobca nemohol vykonávať doterajšiu prácu pre pracovný úraz. Podľa Odborného posudku o invalidite zo dňa 10.09.2012 vypracovaným posudkovým lekárom sociálneho poistenia MUDr. Zdenkou Dragijskou bol žalobca uznaný invalidným podľa § 71 ods. 1 Zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 45% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. U zamestnanca došlo pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním k poškodeniu zdravia, zamestnávateľ zodpovedá za škodu tým vzniknutú podľa § 195 ods. 1 Zákonníka práce. Žalovaný ako zamestnávateľ uznal zodpovednosť za pracovný úraz, na základe Dohody o vyporiadaní zo dňa 29.04.2013 a podľa Dodatku k dohode o vyporiadaní zo dňa 14.06.2013 vyplatil žalobcovi náhradu za bolesť a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 4.794,60 eur. V podaní zo dňa 28.05.2019 žalobca po výzve súdu a v zmysle intencií dovolacieho súdu špecifikoval predmet sporu, ktorý sa domáha zaplata sumy 3.448,20 eur s príslušenstvom za obdobie od 10.09.2014 do 09.09.2016 titulom úrazovej renty, nakoľko žalovaný mal povinnosť na základe ďalších lekárskeho vyšetrení vyplatiť žalobcovi ďalšiu časť úrazovej renty podľa Dohody o čiastočnom urovnaní úrazovej renty zo 16.07.2013.

12. Uviedol, že úrazová renta je pravidelná peňažná dávka úrazového poistenia, ktorá má poškodenému zmierniť pokles zárobku v dôsledku pracovného úrazu a kompenzovať pokles schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť vykonávanú pred vznikom pracovného úrazu. Zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení bola úprava náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej schopnosti zo Zákonníka práce s účinnosťou od 01.01.2004 vypustená a zapracovaná do odškodňovania pracovných úrazov a chorôb z povolania v rámci zákonného úrazového poistenia. Vecný rozsah úrazového poistenia tvorí úrazový príplatok, úrazová renta, jednorazové vyrovnanie, pozostalostná úrazová renta, jednorazové odškodnenie, pracovná rehabilitácia a rehabilitačné, rekvalifikácia a rekvalifikačné, náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia, náhrada nákladov spojených s liečením a náhrada nákladov spojených s pohrebom podľa § 13 ods. 3 Zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Úrazová renta je upravená v ustanovení § 88 a § 89 Zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. O náhrade straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti sa vychádza z predpisov o sociálnom poistení s aplikáciou režimu zákonného úrazového poistenia. Novelou Občianskeho zákonníka sa od 1. augusta 2004 zmenila právna úprava náhrady za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti, prijatím Zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení prešla úprava predmetnej problematiky do sféry sociálneho poistenia. Náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity sa považuje od 1. januára 2004 za úrazovú rentu (prekvalifikovanú z náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity). Na úrazovú rentu, dávku poskytovanú z úrazového poistenia má zamestnanec ako poškodený nárok ak utrpel pracovný úraz a to po splnení podmienok ustanovených Zákonom o sociálnom poistení, úrazovú rentu teda poskytuje Sociálna poisťovňa z úrazového poistenia.

13. Súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené procesné podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť podľa 161 ods.1 CSP. Procesné podmienky predstavujú základné procesné predpoklady, aby mohol súd autoritatívne rozhodnúť vo veci samej. Nedostatok procesnej podmienky

spôsobuje vadu konania. Pri absencii procesnej podmienky, ktorým je nedostatok súdnej právomoci, ide o neodstrániteľnú vadu konania, rozhodnutie vo veci v ktorej nie je daná právomoc súdu konať, by malo za následok nulitný právny akt.

14. Z vyššie uvedených dôvodov mal súd prvej inštancie za to, že nemá právomoc rozhodnúť o nároku žalobcu na vyplatenie ďalšej časti úrazovej renty, nakoľko ide o dávku úrazového poistenia v zmysle Zákona o sociálnom poistení, táto právomoc bola zverená osobitným zákonom Sociálnej poisťovni, ústrediu, Bratislava. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované. Keďže spor patrí do právomoci iného orgánu Slovenskej republiky, súd prvej inštancie konanie zastavil, s tým, že vec postúpi po právoplatnosti uznesenia Sociálnej poisťovni, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava 1.

15. O trovách konania rozhodol podľa § 256 ods. 1 CSP.

16. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie a navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Uviedol, že svoj nárok (a teda predmet sporu) špecifikoval tak, že sa domáha nároku na zaplatenie sumy 3.448, 20 eur s príslušenstvom titulom Dohody zo 16.7.2013 (bod 2. posledný odsek) o čiastočnom urovaní úrazovej renty uzavretej medzi žalobcom a žalovaným. V zmysle tejto Dohody (okrem toho, že sa žalovaný v nej zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 3.652,32 eur ako kompenzáciu za úrazovú rentu od 10.9.2012 do 9.9.2014 a túto sumu 3.652,32 eur aj žalobcovi uhradil dňa 15.8.2013) vznikol aj záväzok žalovaného, že na základe ďalších lekárskeho vyšetrení žalovaný vyplatí žalobcovi v budúcnosti ďalšiu časť úrazovej renty. Podmienky tejto Dohody jednoznačne nastali a preto žalobcovi vznikol nárok na zaplatenie úrazovej renty za obdobie 10.9.2014-9.9.2016 voči žalovanému. Nárok žalobcu má teda právny základ a pôvod v uvedenej Dohode. Táto Dohoda vytvára právny základ medzi stranami sporu, pričom skutočnosť, že pôvod záväzku môže pochádzať z úrazovej renty nič nemení na tom, že sa jedná o záväzkový vzťah medzi žalovaným a žalobcom. Sociálna poisťovňa nie je z titulu žiadneho právneho predpisu oprávnená rozhodovať o záväzkoch medzi inými osobami. Žalobca sa teda nedomáha zaplatenia dávky od Sociálnej poisťovne, ale jeho nárok voči žalovanému vyplýva z Dohody zo 16.7.2013. Iba spôsob výpočtu tohto nároku sa spravuje odkazom na všeobecné predpisy o sociálnom poistení. Sociálna poisťovňa teda nemá v žiadnom prípade právomoc rozhodovať o uložení povinnosti žalovanému, ako bývalému zamestnávateľovi, aby poskytol akékoľvek plnenie žalobcovi. Súd prvej inštancie rozhodnutím o zastavení konania, rozhodol svojvoľne, arbitrárne, pričom svoje rozhodnutie ani riadne neodôvodnil.

17. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnuté uznesenie potvrdiť.

18. Žalobca vo svojom stanovisku z 21.9.2020 zotrval v celom rozsahu na svojej odvolacej argumentácii.

19. Žalovaný vo svojom stanovisku zo 7.12.2020 namietol platnosť Dohody zo 16.7.2013 (jej článku 2 odseky 2 a 3) pre jej rozpor so zákonom o sociálnom poistení. V ďalšom sa vyjadril k meritu veci s tým, že žalobu nepovažuje za dôvodnú (nárok žalobcu považuje za domnelý).

20. Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 C.s.p.), preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým bolo konanie zastavené, prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

21. Vychádzajúc zo žalobcom vymedzeného rozhodujúceho skutkového stavu (ktorým je súd viazaný) považuje odvolací senát za potrebné podčiarknuť, že žalobca svoj nárok vyvodzuje z právneho vzťahu, ktorý:

vznikol medzi ním ako poškodeným zamestnancom a žalovaným ako zamestnávateľom na základe uzavretej Dohody o čiastočnom urovaní úrazovej renty zo 16.7.2013, v ktorej si zmluvné strany v čl. 2 dohodli nasledovné: „ Zmluvné strany sa dohodli, že vyplatenie alikvótnej čiastky úrazovej renty vo výške 3.652,32 eur za obdobie od 10.9.2012 - 9.9.2014 je len čiastočným vyrovaním a nie konečným. Žalobcovi môže po absolvovaní lekárskeho vyšetrenia naplánovaného na september 2014 a následne prípadne ďalších naplánovaných vyšetrení vzniknúť nárok na ďalšiu časť úrazovej renty. Na základe výsledkov vyšetrení žalovaný vypočíta výšku prípadnej časti úrazovej renty v súlade s legislatívou platnou v čase výpočtu tejto časti úrazovej renty a následne sa zmluvné strany dohodnú na jej vyplatení žalobcovi“.

V danej veci možno súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie, že súd po 1. januári 2004 nemá právomoc rozhodovať o dávkach vyplývajúcich zo sociálneho poistenia v zmysle Zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, a že táto právomoc bola zverená Sociálnej poisťovni. V tomto smere odvolací súd poukazuje jednak na Stanovisko č. Cpj 9/06 o odškodňovaní pracovných úrazov a chorôb z povolaní, v zmysle ktorého „Rozhodovanie o nárokoch na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity, o náhrade za stratu na dôchodku a o náhrade nákladov na výživu pozostalých, vzniknutých z pracovných úrazov alebo chorôb z povolaní do 31. decembra 2003, patrí do právomoci súdu, aj keď nároky boli uplatnené po účinnosti zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov“ ako aj na závery uznesenia Najvyššieho súdu SR z 5. 8. 2010, sp. zn. 3 Cdo 295/2009, v zmysle ktorých „zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o sociálnom poistení“) došlo k viacerým zmenám, ktoré sa okrem iných zmien týkali aj oblasti právomoci súdov. Z § 294 bod 27 uvedeného zákona vyplýva, že (okrem iného) boli zrušené ustanovenia § 198 ods. 1 písm. a/ až c/, ako aj ustanovenia § 199 až § 213 Zákonníka práce. Z uvedeného preto vyplýva, že jediným nárokom upraveným v Zákonníku práce z titulu pracovného úrazu alebo choroby z povolaní zostala vecná škoda. Ostatné nároky sú upravené v Zákone o sociálnom poistení, pričom nároku za stratu na zárobku alebo stratu na dôchodku zodpovedajú nároky na úrazový príplatok (§ 85 a nasl. Zákona o sociálnom poistení), resp. nárok na úrazovú rentu (§ 88 a nasl. Zákona o sociálnom poistení), nároku na náhradu nákladov na výživu pozostalých (§ 204 ods. 1 písm. c/ Zákonníka práce) zase zodpovedá nárok na pozostalostnú úrazovú rentu (§ 92 a nasl. Zákona o sociálnom poistení) a pod. Od účinnosti novej právnej úpravy, t. j. od 1. januára 2004 o uvedených nárokoch (ako aj o ďalších úrazových dávkach uvedených v štvrtej hlave Zákona o sociálnom poistení) rozhoduje Sociálna poisťovňa, ktorej právomoc na prejednanie a rozhodovanie v týchto veciach vyplýva z ustanovenia § 177, podľa ktorého na konanie vo veciach sociálneho poistenia sú vecne príslušné organizačné zložky Sociálnej poisťovne. Ide o konanie vo veciach dávkových v zmysle ustanovenia § 172 ods. 3 písm. a/ Zákona o sociálnom poistení. Právomoc Sociálnej poisťovne však nie je ani po 1. januári 2004 daná vo veciach nárokov na mimoriadne zvýšenie odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia; o týchto nárokoch naďalej rozhoduje súd (§ 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia)“(k tomu pozri i ďalšie rozhodnutia napr. sp. zn. 3 Cdo 291/2013).

22. Napriek uvedenému, odvolací súd uvádza, že predmet konania (resp. obsah žaloby) nie je tvorený výlučne žalobným návrhom (petitum), ale aj rozhodujúcimi skutkovými tvrdeniami - opísaním skutkového deja (causa petendi). Na základe žalobného návrhu a opísania skutkového deja možno potom individualizovať predmet konania. Súd je viazaný petitom žaloby po obsahovej stránke a tento petit je potrebné vykladať v súvislosti so skutkovými tvrdeniami žalobcov v spore. Súd má skúmať celý obsah podanej žaloby, nielen samotný žalobný návrh. Pri riešení otázky danosti právomoci súdu vec rozhodnúť, je nutné zaoberať sa otázkou, z akého právneho vzťahu žalobca vyvodzuje v konaní ním uplatňovaný nárok (t. j. predmet konania). Po zistení, že súd takúto právomoc má, je súd povinný následne tento vzťah dôsledne analyzovať a nakoniec správne vyhodnotiť a posúdiť po právnej stránke. Za účelom zabezpečenia podkladov, nevyhnutných pre tento postup, ukladá zákon žalobcovi povinnosť uviesť vždy už v žalobe rozhodujúce skutočnosti. Tie majú súdu umožniť, aby daný právny vzťah a z neho vyvodzovaný nárok analyzoval a právne kvalifikoval z aspektov významných tak pre posúdenie rôznych otázok procesnej povahy (napr. obsah žaloby, právomoc, príslušnosť, procesná subjektivita), ako aj pre prípadné posúdenie veci samej. Žalobca je povinný svoj nárok skutkovo vymedziť, nemusí ho však právne vyhodnotiť a zdôvodniť (ak ho predsa len v žalobe právne posúdi, súd daným posúdením nie je viazaný.) Je totiž vecou súdu, aby v zmysle zásady „iura novit curia“ podal právnu kvalifikáciu uplatňovaného nároku. Pre analýzu právneho vzťahu strán a posúdenie jeho povahy z hľadiska obsahu žaloby na prejednanie a rozhodnutie o nároku, ktorý žalobca vyvodzuje z tohto právneho vzťahu, je tak rozhodujúce obsahové hľadisko, teda akú povahu majú práva a povinnosti strán tvoriace obsah právneho vzťahu (5Cdo/120/2017). Súd je povolaný na to, aby právo interpretoval, a preto musí pri svojom rozhodovaní vždy vec právne zhodnotiť sám. Uvedenú zásadu však nie je možné extenzívnym spôsobom vykladať tak, že súd v jej duchu môže naoktrojovať (vnútiť) žalobcovi aj proti jeho výslovnej vôli jeho výklad hmotnoprávných ustanovení, podľa ktorých samotnú vec posúdi a tomuto prístupu aj podriadi súvisiacu procesnú situáciu.

23. S prihliadnutím na obsah odvolania dovolací súd sa osobitne zaoberal otázkou, či predmetná vec patrí do právomoci súdu. Ustanovenie § 3 CSP určuje, že sudy prejednávajú a rozhodujú

súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Súkromnoprávne vzťahy, z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory a iné veci, sú charakterizované najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou ich účastníkov. Ich postavenie je rovnocenné, čo znamená, že jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi a ani sám autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu. Nad rámec súboru vzťahov uvedených v § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú aj iné veci, ktoré sa už nezakladajú priamo na práve súkromnom, ale len vtedy, ak to ustanovuje zákon - čo vyplýva z § 4 CSP (pozri odôvodnenie rozsudku Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 3 Cdo 262/2006, časopis Zo súdnej praxe č. 2/2007). V ustanoveniach § 5 až 8 CSP je upravená tzv. alternatívna zúžená právomoc civilných súdov. Len pre porovnanie, verejnoprávne vzťahy ako vzťahy upravené normami verejného práva sú postavené na princípe nadriadenosti a podriadenosti subjektov (princíp subordinácie). Pre tieto právne vzťahy je typické, že jeden zo subjektov (orgán verejnej moci) ukladá jednostranne druhému účastníkovi právneho vzťahu na základe zákona a presne ustanoveným spôsobom povinnosti prostredníctvom autoritatívnych administratívnych aktov aplikácie práva. V týchto vzťahoch vystupuje zjavne do popredia princíp nerovnosti účastníkov a chýba tu autonómia vôle podriadeného účastníka (pozri aj rozhodnutie pod sp. zn. 3 Cdo 81/2007). Právomoc súdu je jednou z podmienok konania (pozri § 161 CSP), ktorej existenciu súd skúma z úradnej povinnosti kedykoľvek počas konania. Nedostatok právomoci súdu prejednať a rozhodnúť konkrétny spor alebo vec je neodstrániteľným nedostatkom podmienok konania, ktorý kedykoľvek počas konania vedie k zastaveniu konania (pozri § 9 a § 10 CSP) a prípadne aj k súčasnému vyhláseniu o nedostatku právomoci [pozri napr. čl. 27, 28 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach].

24. Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že právomoc občianskoprávných súdov je determinovaná právnymi vzťahmi, ktoré majú občianskoprávnu, pracovnoprávnu, rodinnoprávnu, obchodnú a hospodársku povahu. Rozhodujúcim je teda obsah právneho vzťahu. V danej veci (napriek tomu, že o dávkach úrazovej renty rozhoduje Sociálna poisťovňa) žalobca svoj nárok skutkovo a právne vyvodzuje z uzavretej Dohody so žalovaným zo 16.7.2013, v ktorej si tieto strany dohodli možnosť (na základe lekárskeho vyšetrenia) doplatenia úrazovej renty žalovaným žalobcovi s tým, že jej výška bude vypočítaná v súlade s platnou legislatívou v čase jej výpočtu. Žalobca sa tak svojho nároku domáha titulom plnenia zmluvnej povinnosti žalovaným, na ktorej sa so žalobcom dohodol písomne uzavretou zmluvou s odkazom na ustanovenia § 585 a nasl. Občianskeho zákonníka. Je tak zrejmé, že žalobca svoj nárok vyvodzuje zo súkromnoprávneho aktu, ktorým je písomne uzavretá zmluva o urovaní. V tejto súvislosti za žalovaného označuje svojho bývalého zamestnávateľa - zmluvnú stranu (nie Sociálnu poisťovňu). Pokiaľ ide potom o nárok vyplývajúci z takejto Zmluvy, ide o nárok vyplývajúci zo súkromnoprávneho vzťahu medzi stranami, ktorý vzťah je charakterizovaný najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou jeho účastníkov. Postavenie týchto účastníkov je potom rovnocenné, čo znamená, že jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi a ani sám autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého účastníka. Nakoľko základ žalovaného nároku má vyplývať zo súkromnoprávneho vzťahu (zo Zmluvy o urovaní) je vo veci daná právomoc súdu. Samotná skutočnosť, že o dávkach úrazovej renty je oprávnená rozhodovať Sociálna poisťovňa, nič nemení na skutočnosti, že žalobca sa podanou žalobou vyplatenia takejto dávky od Sociálnej poisťovne nedomáha, ale domáha sa splnenia si zmluvnej povinnosti žalovaným, založenej dvojstranným súkromnoprávnym aktom - Zmluvou o urovaní (ak si raz žalobca nechce uplatňovať nárok na úrazovú rentu podľa zákona o sociálnom poistení, nemožno mu takéto uplatňovanie nároku nanútiť). Prípadná otázka dôvodnosti/nedôvodnosti takéhoto nároku, príp. platnosti/neplatnosti Zmluvy v tejto časti, bude až následne posudzovaná súdom v merite veci.

25. Pokiaľ teda v prejednávanej veci súd nekonal a nerozhodol o uplatnenom nároku, ale konanie pre nedostatok právomoci zastavil, možno uzavrieť, že konanie pred súdom prvej inštancie je postihnuté vadou podľa § 389 písm. b/ CSP.

26. Z uvedených dôvodov odvolací súd podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP). V novom konaní bude súd prvej inštancie povinný vychádzať z toho, že v danej veci je daná jeho právomoc vec prejednať a rozhodnúť. Následne bude povinný vzťah medzi stranami dôsledne analyzovať a nakoniec správne vyhodnotiť a posúdiť po právnej stránke.

27. O trovách pôvodného prvoinštančného a odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

28. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).